

Forslag til en dansk etnografisk Ekspedition til Central-Eskimoerne.

Ved

Knud Rasmussen.

I.

Davisstrædet, S/S »Hans Egede«, 10/6 1909.

Det maa sikkert almindelig erkendes, at Eskimo-Studiet er en naturlig Opgave for Danmark. Vi har nu i ca. 200 Aar haft de vestgrønlandske Eskimoers Skæbne i vor Haand, og den civiliserede Verdens Opfattelse af Eskimo-Kulturen er dog for en stor Del bleven bestemt ved danske Mænds literære og videnskabelige Arbejder.

I nyeste Tid er vor Kendskab til Eskimoernes nutidige og tidligere Udbredelse i Grønland stadig rykket sin Fuldstændighed nærmere. Vi ved, at Eskimoerne har færdedes paa saa godt som alle grønlandske Kyster, og vi staar nu overfor det Spørgsmaal: hvorfra og ad hvilke Vandringsveje er Eskimoerne rykket ind i Grønland?

Paa Grund af geografiske og etnografiske Forhold kan der ikke være Tvivl om, at Eskimo-omraadet ved Smithsund og Kap York betegner den første Station paa den eskimoiske Folkevej i Grønland. Udover dette ene Punkt ved vi imidlertid kun meget lidt, og talrige herhenhørende Spørgsmaal venter paa deres nærmere Løsning.

Jeg har siden 1902, dels som Deltager i Mylius-Erichsens første Grønlands-Ekspedition, dels paa egne Rejser, hovedsagelig beskæftiget mig med den derboende Stamme, og saavel blandt dem, som blandt de øvrige Grønlandere indsamlet et betydeligt etnologisk og etnografisk Materiale. Under mine Rejser, som i det hele taget under mine Ophold og Studier blandt Eskimoerne har jeg i høj Grad nydt godt af den Omstændighed, at jeg selv er født i og opvokset i Nordgrønland og som Følge deraf fra Barnsben af er fuldt fortrolig med Eskimolivet og den særlige Rejsemaade i Eskimolande. Hertil kommer endvidere, at jeg paa mødrende Side har Eskimoer blandt mine Forfædre, og at jeg taler eskimoisk som mit Modersmaal, Omstændigheder, der bevirker, at jeg som en af deres egne har været i Stand til at vinde deres Tillid og Fortrolighed og derved faa en ikke sædvanlig

Lejlighed til at trænge ind i deres Tankeliv, religiøse Forestillinger og hele intime Livsførelse og Kultur. Ud fra disse Betragtninger anser jeg mig som kaldet og skikket til at give mig i Kast med Løsningen af de ovennævnte Problemer om Eskimoernes Indvandring til Grønland i Forbindelse med et almindeligt Studium af de amerikanske Eskimostammer.

Jeg har blandt de grønlandske Polareskimoer ved Smithsund været saa heldig at træffe et Antal Familier, der maa anses for at være de fra de amerikanske Eskimodistrikter sidst indvandrede Indvidere, hvorvel jeg gennem Samtale med disse Indvandrere ikke har været i Stand til nøje at bestemme deres Stammeland, blandt andet fordi de Mænd, der som voksne ledede og foretog Rejsen, nu er døde, og de nulevende kun har deltaget som Børn, anser jeg det dog for temmelig givet, at dette Stammeland maa søges omkring den nordvestlige Indre af Baffinsland, det vil sige ved Farvandene indenfor Bylot Island, samt ved Furyand Hecla-Strædet, i hvilke to Omraader Befolkningen ad foreløbig ukendte Indlandsveje synes at staa i nøje Samkvem med hinanden.

Disse nordvestlige Baffinlændere er imidlertid kun saa vidt kendte, at man netop ved, at de eksisterer.

Et etnografisk Studium har de aldrig været underkastede. De af Frans Boas studerede Baffinlændere i Cumberland Sound mod S. Ø., lever saa fjærnt fra de her Nordvest-Baffinlændere og under saa vidt forskellige Forhold, at nogen Sammenstilling mellem Grupperne er ugørlig. I det hele taget hører Eskimoerne i Nordvest-Baffinland til de allermest ukendte Eskimoer, til Trods for at Omraadet her naturligt maa anses for at være Gennemgangsvejen fra selve det amerikanske Kontinent til Grønland.

Det vides endvidere, at Eskimoerne ved Furyand Hecla-Strædet staar i nøje Forbindelse og Stammeslægtskab med de Eskimoer, der behor den sydlige Del af Melville Halvøen eller Egnene

om Lyon-Inlet, Repulse Bay og Wager River. Disse er ligeledes saare lidet kendte og aldrig studerede.

Og det samme gælder i endnu højere Grad den Gruppe Eskimoer, der af og til besøger Hudson-Bay Kysten ved Chesterfield-Inlet, men hvis Hovedomraade er Indlandet og Søgrupperne i Tundralandet (Barren ground) mellem Hudson Bay og Coronation-Golf. Disse Eskimoer, der er kendte under Navnet Kinipeter, er i Modsætning til saa godt som alle andre Eskimoer Indlandsbeboere og frembyder alene af den Grund den allerstørste Interesse.

Blandt de Problemer, der specielt paatrænger sig med Hensyn til dem, skal nævnes deres Udbredelsesgrænse overfor deres Naboer, Tinne-Indianerne, endvidere Spørgsmaalet om Antallet af Stammer blandt Indlandseskimoerne og deres Stammeomraader ved de enkelte Søgrupper og endelig deres Erhvervskultur paa de to Hovedaarstider Sommer og Vinter. Navnlig dette sidste Spørgsmaal fører ind paa Problemet om selve Eskimokulturens Oprindelse, idet der er opstillet den Formodning (Dr. phil. H. P. Steensby: Om Eskimokulturens Oprindelse, København 1905), at det er de af Indlandsbeboerne i det hudsoniske Kanada benyttede Fiskemetoder paa de tilfrosne Søer, der af Eskimoerne ved Havkysten er omskabte til de kendte Sæljagtmetoder fra Havisen (Manpok-Metoden etc.). Ifølge denne Antagelse skulde Eskimokulturen have sit Arnested ved de indelukkede Farvande ud imod det arktiske Arkipelag Nord for Fastlandets Ishavskyst, eller med andre Ord Egnene om Coronation-Golf og videre Øst paa ved King Williams Land og Boothia-Tangen.

De sidstnævnte Egne er sidst besøgt af den norske Gjøa-Ekspedition, der herfra hjembragte meget betydelige etnografiske Samlinger, uden dog at have været i Stand til at foretage et mere indgaaende etnografisk Studium. Coronation-Golfens Beboere har i endnu ringere Grad end disse Stammer ved Boothia-Tangen været i Berøring med Evropæere og er endnu mere ukendte. I forbigaaende anføres, at deres tekniske Kultur frembyder den særlige Ejendommelighed, at der anvendes gedigent Kobber fra Egnen til Redskaber og Vaaben.

Skulde den ovennævnte Teori om Eskimokulturen holde Stik, staar vi maaske her ved Coronation-Golf ved at af Udgangspunkterne for den Strøm af Eskimoer, der omsider naaede til det danske Grønland. Og bl. a. af den Grund maa

Stammerne ved Coronation-Golf drages med ind under de Undersøgelser, hvis Udgangspunkt var Spørgsmaalet om de grønlandske Eskimoers Herkomst og Vandringsveje.

Det bemærkes, at det er min Agt at drive Undersøgelserne saa alsidigt som muligt og studere ikke alene de forskellige Distrikters Erhvervskultur, Teknik og Redskaber men ogsaa med størst mulig Grundighed indsamle Sagn og gamle sociale og religiøse Overleveringer.

Angaaende min hidtidige Virksomhed i sidstnævnte Retning skal jeg tillade mig at anføre, at jeg har udgivet 2 Bøger («Nye Mennesker», København 1905, «Under Nordenvindens Svøbe», København 1906), samt at jeg fra hele Grønland har en meget omfattende Materiale-Samling, der først vil kunne endeligt bearbejdes og faa sin fulde Værdi, naar der foreligger Sammenligningsmateriale fra de amerikanske Eskimostammer.

II.

Rent praktisk vil jeg foreslaa, at Opgaven løses paa følgende Maade:

Ekspeditionen, hvis officielle Benævnelse bliver: »Den danske etnografiske Ekspedition til Central-Eskimoerne«, afgaar med eget Skib fra København i Sommeren 1910, eventuelt 1911.

Som Ekspeditionsskib foreslaas den i disse Egne med saa stort Held benyttede »Gjøa-Type« med indlagt Motor.

Paa Udrejsen anløbes det danske Vestgrønland for Medtagelse af Slædehunde og Skindtøj, der saavidt muligt maa være forudbestilt. Derfra gaar Skibet gennem Hudson-Strædet og søger gennem Fox-Bassinat at naa frem til en praktisk Vinterhavn i Fury- and Hecla-Strædet. Fra et Hovedkvarter her vil man nemlig bekvemt kunne foretage de i det foregaaende antydede Studier og Slæderejser i og omkring det nordvestlige Baffinland.

Næste Sommer gaar Skibet Syd paa og søger et nyt Vinterkvarter i Omegnen af Chesterfield-Inlet, idet det dog er sandsynligt, at jeg personligt vil foretrække at foretage denne Rejse i Slæde langs Kysten. Med dette sydlige Vinterkvarter som Udgangspunkt studeres Indlandseskimoerne paa Barren Crouds, og det indsamlede og opkøbte etnografiske Materiale bringes til Skibet.

Næste Foraar vil en Del af Skibets Besætning lægge et Depot, dels af Proviant, dels af Tusk-

genstande saa langt ind i Chesterfield Inlet som muligt og eventuelt helt over til den vestlige Side af Baker Lake. Efter at dette Arbejde er udført, søger Skibet en tredje Overvintringshavn i Nærheden af Repulse-Bay ved Sydenden af Melville Halvøen, medens jeg, bistaaet af et Par Eskimoer og eventuelt benyttende Birkebarkskansen fører Depotet saa langt op mod Coronation-Golf, som Naturforholdene tillader.

Dette Arbejde maa dog ikke forhindre, at jeg ved stadigt Samkvem med Eskimoerne studerer deres Indlandsvandringer og deres hele Færden under Sommerjagten, samt om muligt foretager arkæologiske Undersøgelser. Straks naar Søer og Elvløb lægger til, og Snedækket muliggør Slædefart, fortsættes Rejsen og Fragtningen af de modtagne Tuskgenstande til Coronation-Golf, blandt hvis Eskimoer jeg bliver indtil April næste Aar, hvorefter jeg da afslutter Slædefarterne med en Rejse langs Fastlandskysten, besøgende de derboende Stammer.

Skibsbesætningen har imidlertid i Vinterens Løb udlagt et Proviantdepot for mig henimod Boothia-Tangen paa et Sted, som nærmere aftales. I Juni Maaned vil det være mig muligt atter at være tilbage ved Skibet, og Ekspeditionen bryder da op med første aabne Vande og sejler direkte tilbage til København.

III.

Det vil af det foregaaende fremgaa, at de omfattende Slæderejser og de dermed forbundne etnografiske Indsamlinger nødvendigvis maa forudsætte et Skib som Hovedkvarter. Som Skibets Besætning foreslaar jeg en Fører, og Styrmand og 3 Matroser.

Skibets Fører skal desuden sammen med Styrmanden besørge de forekommende kartografiske Opgaver, der navnlig i Nordvest-Baffinland ville blive meget betydelige; desuden paatager de sig de meteorologiske Observationer.

Da den Rute, Skibsekspeditionen følger, ogsaa

paa andre Maader byder paa meget interessante og hidtil uløste videnskabelige Opgaver, bør der tillige medfølge en Geolog, samt en Læge, der i Forening med Geologen kan paatage sig de botaniske og zoologiske Studier, samt eventuelt antropologiske og arkæologiske Arbejder.

Navnlig for Studiet af den glaciale Geologi er Landene ved de planlagte Vinterhavne af den allerstørste Interesse og aabner Muligheder for vigtige Sammenligninger med Forholdene i Grønland. I det nordlige Baffinland vil Gletsjerbedækningen, hvis Udstrækning og Natur hidtil ikke er kendt, og de i Forbindelse med Gletsjerne optrædende Kvartærdannelser frembyde en lærerig Overgangsform mellem det helt nedisede Omraade i Grønland og de nu isfrie, men tidligere gletsjerklædte Barren Grounds. I Baffinland og Melville Halvøen er der tillige Udsigt til, at vigtige palæontologiske Studier vil kunne foretages. Og Barren Grounds vesten for Hudson Bay, hvilke i geologisk Henseende hidtil kun er kendt gennem enkelte hastige Besøg af kanadiske Geologer, er yderligere af den specielle Interesse, at den store nordamerikanske Nedisning antagelig er udgaaet fra disse Egne, hvorfor Undersøgelsen her frembyder Mulighed for Løsningen af en hel Række Problemer om Isens Bevægelse.

I det hele taget er de paagældende Lande i alle geografiske Henseender saa ukendte, at al Forøgelse af vor Kendskab vil være af stor Værdi, og Ekspeditionen bør derfor benytte Lejligheden til Studier og Indsamlinger i forskellige Retninger, forudsat de ikke kommer til at lægge Hindringer i Vejen for dens etnografiske Hovedformaal.

Omkostningerne anslaaes til:

Fartøj	20,000	Kroner.
Petroleum	ca. 2,000	—
Proviant	20,000	—
Sømandslønninger	12,000	—
Videnskabsmændslønninger ..	4,000	—
Videnskabelig Udrustning ...	5,000	—
Diverse	12,000	—
	<u>75,000</u>	Kroner.